

ชื่อวิทยานิพนธ์ การประยุกต์ทฤษฎีความสามารถตนเองในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
 การปฏิบัติตามคำแนะนำในการรักษาของผู้ป่วยวัณโรคปอด ณ ศูนย์
 วัณโรคเขต 2 จังหวัดสระบุรี

ผู้วิจัย สพรังศักดิ์ จุลเดชะ

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
 สาขาวิชาเอกสุขศึกษา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

 รุ่งโรจน์ พุ่มริ้ว Ph.D.
 บุญยง เกี่ยวการค้า Dr.P.H.
 เฉลิมพล ต้นสกุล ส.ค.

วันที่สำเร็จการศึกษา 18 สิงหาคม พ.ศ. 2540

บทคัดย่อ

วัณโรคปอดยังเป็นโรคติดต่อเรื้อรังที่เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ปัจจุบันวัณโรคปอดเป็นโรคติดต่อฉวยโอกาสที่สำคัญสำหรับผู้ป่วยโรคเอดส์ จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อการเพิ่มจำนวนผู้ป่วยวัณโรคปอดและการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค ถึงแม้จะมียาที่มีประสิทธิภาพสูงในการรักษาแต่ผู้ป่วยมีการปฏิบัติตัวในการรักษาไม่ถูกต้อง เช่น การรับประทานยาไม่สม่ำเสมอ การรับประทานยาไม่ถูกต้องทั้งชนิดและขนาด และการไม่มาตรวจตามนัด ทำให้การรักษาไม่ต่อเนื่อง ทำให้การรักษาล้มเหลว ซึ่งกลายเป็นสาเหตุของการเพิ่มอัตราป่วย อัตราตายและการดื้อยา ดังนั้นจึงควรหาวิธีการส่งเสริมพฤติกรรม เพื่อความร่วมมือในการปฏิบัติตามคำแนะนำในการรักษาที่ถูกต้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการปฏิบัติตามคำแนะนำในการรักษาที่ถูกต้องของผู้ป่วยวัณโรคปอด โดยประยุกต์ทฤษฎีความสามารถตนเองและแรงสนับสนุนทางสังคมเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยวัณโรคปอด จำนวน 97 คน เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 49 คน กลุ่มเปรียบเทียบ จำนวน 48 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ป่วยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Student's t - test, Paired Samples t - test, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient

ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับวัณโรคปอด การรับรู้ความสามารถตนเองในการปฏิบัติตามคำแนะนำในการรักษา ความคาดหวังในผลดีของการปฏิบัติตามคำแนะนำในการรักษา สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคำแนะนำในการรักษาที่ถูกต้อง พบว่า กลุ่มทดลองมีการปฏิบัติตัวที่ดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ยังพบว่า ความรู้เกี่ยวกับวัณโรคปอด การรับรู้ความสามารถตนเองในการปฏิบัติตามคำแนะนำในการรักษา ความคาดหวังในผลดีของการปฏิบัติตามคำแนะนำในการรักษา ของกลุ่มทดลองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคำแนะนำในการรักษาที่ถูกต้อง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การจัดโปรแกรมสุขศึกษาโดยการประยุกต์ทฤษฎีความสามารถตนเอง ทำให้ผู้ป่วยวัณโรคปอดมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการปฏิบัติตามคำแนะนำในการรักษาที่ถูกต้องดีขึ้น ดังนั้น จึงควรพิจารณานำรูปแบบการจัดโปรแกรมสุขศึกษาไปประยุกต์ใช้กับผู้ป่วยวัณโรคปอดในศูนย์วัณโรคเขตอื่น ๆ ต่อไป